

23 februarie 2016

**Opinie asupra proiectului de Lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești,
aprobat la ședința Guvernului din 17 februarie 2016**

Adresată: Guvernului Republicii Moldova; Comisiei Juridice, Numiri și Imunități a Parlamentului Republicii Moldova

Prezentată de: [Centrul de Resurse Juridice din Moldova](#), (CRJM)

Persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org) și Nadejda HRIPTIEVSCHI (nadejda.hriptievschi@crjm.org), telefon: 022-843-601

CRJM apreciază înalt eforturile depuse de Ministerul Justiției pentru elaborarea proiectului de lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești. Optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova reprezintă una din cele mai importante acțiuni de reformă, asumate prin [Strategia de Reformă în Sectorul Justiției](#) (SRSJ) pentru 2011 – 2016. Realizarea optimizării hărții judiciare va crea condiții necesare pentru sporirea calității actului de justiție și eficientizarea costurilor sistemului judiciar.

Proiectul de lege este bine argumentat atât juridic, cât și din punct de vedere economic-financiar. CRJM vine doar cu câteva propuneri de îmbunătățire la proiectul de lege, în vederea asigurării principiului independenței și inamovibilității judecătorilor, precum și claritatea și previzibilitatea legii. Argumentarea necesității acestor modificări este prezentată succint în tabelul de mai jos, alături de textul actual al proiectului și cel propus pentru modificare:

Textul actual	Textul propus	Argumentare
a. Transferul judecătorilor din judecătoriile contopite		
<p>Art. 3 alin. (4): Consiliul Superior al Magistraturii până la 1 ianuarie 2017:</p> <p>a) va stabili și aproba numărul de judecători pentru judecătorii, precum și modul de repartizare a acestora în toate sediile judecătoriilor potrivit sarcinii de muncă per sistem și va asigura transferul judecătorilor.</p>	<p>Art. 3 alin. (4) – de completat, după cum urmează: Consiliul Superior al Magistraturii până la 1 ianuarie 2017:</p> <p>a) va stabili și aproba numărul de judecători pentru judecătorii, precum și modul de repartizare a acestora în toate sediile judecătoriilor potrivit sarcinii de muncă per sistem și va asigura transferul judecătorilor. <u>Ca</u></p>	<p>Conform art. 20 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorii urmează a fi evaluați pentru transfer. Proiectul de lege deja prevede o excepție pentru transferul judecătorilor din judecătoriile care-și încetează activitatea conform art. 1 alin. (3) al proiectului (a se vedea art. 3 alin. (2)). Situația judecătorilor din judecătoriile contopite este similară celor din judecătoriile ale căror activitate încetează. Respectiv, urmează a fi aplicate aceleași reguli pentru a asigura un tratament egal.</p>

	<p><u>excepție de la art. 20 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, transferul judecătorilor din judecătoriile contopite conform art. 1 alin. (1) nu este precedat de evaluarea performanțelor acestora, luându-se în considerație rezultatele evaluărilor precedente.</u></p>	
b. Mandatul președinților și vicepreședinților		
<p>Articolul 4 alin. (1): Mandatul tuturor președinților și vicepreședinților judecătoriilor create conform art. 1 alin. (1) încetează de drept la 1 ianuarie 2017.</p>	<p>Articolul 4 alin. (1) – de modificat după cum urmează: Mandatul tuturor președinților și vicepreședinților <u>judecătoriilor care dispar în urma optimizării</u>, încetează de drept la 1 ianuarie 2017.</p>	<p>Prevederea referitoare la încetarea de drept a mandatului tuturor președinților și vicepreședinților nu este justificată și pune în pericol independența sistemului judecătoresc. Respectiv, propunem renunțarea la aceste prevederi și menținerea încetării mandatului doar a președinților și vicepreședinților din judecătoriile care dispar în urma optimizării, din următoarele considerente:</p>
<p>Articolul 4 alin. (7): Consiliul Superior al Magistraturii</p> <p>a) Până la 1 ianuarie 2017 va organiza concursurile pentru suplinirea funcțiilor de președinți și vicepreședinți ai judecătoriilor, conform prevederilor Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.</p>	<p>Articolul 4 alin. (7) – de modificat după cum urmează: Consiliul Superior al Magistraturii</p> <p>a) Până la 1 ianuarie 2017 va organiza concursul pentru suplinirea funcțiilor de <u>președinte și vicepreședinte a judecătoriei Chișinău</u>, conform prevederilor Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.</p>	<p>a) Potrivit art. 116 din Constituție, președinții de instanțe se numesc în funcție de către președintele Republicii Moldova. Respectarea garanțiilor exercitării mandatului de patru ani de președinte al instanței este obligatorie pentru autoritatea abilitată cu dreptul de desemnare. Prin încetarea mandatului președinților instanțelor judecătorești se încalcă principiul continuității mandatului, care poate înceta doar în condițiile prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului. Acesta nu prevede drept temei pentru încetarea mandatului președintelui instanței judecătorești mărirea numărului judecătorilor din instanță;</p> <p>b) Încetarea mandatului președinților și vicepreședinților tuturor instanțelor nu este justificată nici din perspectiva naturii și esenței funcției. Președinții și vicepreședinții din instanțele la care sunt fuzionate judecătoriile conform art. 1 alin. (1) al proiectului de lege deja au trecut concursul de numire în funcție de</p>

		<p>către CSM. Ei se vor ocupa mai departe cu exact aceleași funcții, doar că judecătoria va fi mai mare. Respectiv, nu are nici o justificare încetarea mandatului lor și organizarea unor noi concursuri. Ei își pot continua mai departe activitatea.</p> <p>c) În anul 2015 CSM a desfășurat mai multe concursuri pentru suplinirea funcției de președinte de instanțele vizate. În 11 din cele 14 judecătoria (se vedea anexa nr. 1 la document), mandatul președinților desemnați urmează să expire cel mai curând în anul 2019. Acest termen corespunde și cu perioada în care judecătoriile nou create vor continua să aibă mai multe sedii. Respectiv, președinții actuali ai instanțelor rămase după contopire pot să își ducă mandatul până la sfârșit, asigurând astfel o continuitate a activității instanței.</p> <p>d) Până la 1 ianuarie 2017, CSM urmează să analizeze sarcina de muncă și să ia o serie de decizii ce țin de numărul judecătorilor per instanță, repartizarea și transferul în cazurile necesare. Nu este rezonabil de a încărca CSM-ul și cu sarcina de a organiza concursuri pentru președinți și vicepreședinți tocmai pentru 15 instanțe. Încărcarea CSM-ului cu sarcini adiționale nejustificate va afecta calitatea concursurilor organizate și nu va contribui la o implementare bună a reformei propuse.</p> <p>e) Concursul pentru funcția de președinte și vicepreședinte de instanță este necesar doar pentru judecătoria Chișinău, având în vedere faptul că se contopesc toate cele 5 instanțe și se creează o instanță judecătorească care nu există la moment.</p> <p>f) Încetarea mandatului tuturor președinților și vicepreședinților, prin organizarea concursurilor pentru toate instanțele de fond, va perturba fără necesitate și mai mult sistemul judecătoresc, care deja are rezerve cu privire la implementarea reorganizării</p>
--	--	---

		<p>hărții judiciare. Pentru a atinge obiectivele legii este important de a evita la maxim schimbările care nu sunt justificate. Prin aceasta se va asigura și o continuitate și se va evita perturbarea activității instanțelor.</p>
<p>Articolul 4 alin. (2): Dacă mandatul pentru care anterior a fost numit președintele sau vicepreședintele instanței urmează să expire după 1 ianuarie 2017, acesta nu se va lua în considerație, în cazul unei noi numiri, la calcularea numărului de mandate deținute consecutiv de către președinte sau vicepreședinte.</p>	<p>Articolul 4 alin. (2): de exclus</p>	<p>Excluderea interdicției de a deține mai mult de două mandate creează premisa ca președinții și vicepreședinții actuali de judecătoria să mai poată deține încă două mandate. Exercițarea a minim trei mandate consecutiv presupune activitatea în funcție administrativă timp de 12 ani, ceea ce sporește riscul perpetuării în funcția președinte al aceluiași persoane, fapt care nu este recomandabil în perioada implementării reformelor. În același timp, aceasta poate duce la diminuarea calificării judecătorului și calității actului de justiție (Prin Hot. CSM nr. 98/4 din 10 februarie 2015, președinților instanțelor judecătorești le sunt repartizate cu 25% mai puține dosare în examinare). Anterior, Ministerul Justiției a respins propuneri similare în cazul proiectului de lege ce viza activitatea judecătorului de instrucție.</p>

Anexa nr. 1 Anul expirării mandatului președinților instanțelor Judecătorești nou create de la 1 ianuarie 2017

